

Közös Agrárpolitika 2023 -2027

A kétéves átmeneti időszak után 2023. január elsejétől indul az európai unióban, így hazánkban is az új támogatási ciklus, melyhez az elmúlt 2 év alatt megtervezett **Hazai Közös Agrárpolitika (KAP) Stratégiai terv** leadásra került.

A hazai KAP Stratégiai Tervben egy speciális rendszert, az ún. zöld felépítményt hoztak létre. Ez egy olyan egymásra épülő, komplex támogatási rendszer, amely a környezeti állapot javítását és a természeti erőforrások fenntartható használatát hivatott elősegíteni. Célja, hogy a termelőket a gazdálkodási gyakorlataik megújítására ösztönözze.

Az új időszakban két jelentős változást figyelhetünk meg az eddigiekhez képest. Először is az eddig megszokott Zöldítés és Kölcsönös megfeleltetés (KM) és a hozzá tartozó előírások átalakulnak és közösen fogják alkotni a 2023-tól bevezetésre kerülő kondicionalitást, mely a támogatásokért cserébe - mint eddig is a KM - minden közvetlen kifizetésben és egyéb érintett támogatásban részesülő számára kötelezően betartandó. Másodsor pedig új elemként fog megjelenni az önkéntes alapon választható Agrár Ökológiai program, mely évente és önkéntesen a teljes üzemméretre igényelhető területalapú támogatási forma lesz, természetesen a meghatározott szabályok figyelembevételével.

Jogcím megnevezése	2022-es <u>becsült</u> fajlagos támogatás, euró	Jogcím megnevezése	2023-as <u>becsült</u> fajlagos támogatás, euró
Alaptámogatás (SAPS)	142	A <u>fenntarthatóságot</u> elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás	147
Zöldítés	79	Agárökológiai program	81 (61-121)
Fentiek együtt	221	Fentiek együtt	228
Fiatal gazdák támogatása	68	Fiatal gazdák támogatása	157
		1200ha alatt újraosztott támogatás 10ha-ig	80
		1200ha alatt újraosztott támogatás 10ha-150ha	40

(Megjegyzés: A Fiatal gazdák területalapú kiegészítő támogatása maximum 300 ha-ig jár. A képzettségi előírás minimum 2 év releváns mezőgazdasági szakmai gyakorlattal kiváltható.)

Támogatható terület fogalmának bővítése

Támogatásra jogosult területté válhatnak az éghajlatvédelmi és környezeti okból fontos, a mezőgazdasági területekhez szorosan kapcsolódó ún. agro-ökológiai területek (AÖT):

- Mezővédő-erdősáv
- Fás cserjés sávok
- Belvízzel borított területek

Ezzel együtt azok a mezőgazdasági területek sem veszítik el támogatási jogosultságukat, ahol újonnan hoznak létre ilyen típusú élőhelyeket, agro-ökológiai területeket. Mivel ezek az egységek, AÖT-k nem tartoznak a mezőgazdasági területek körébe, nem vonatkozik rájuk a művelési kötelezettség.

Támogathatóvá válnak az alap jövedelemtámogatás keretében.

Ezáltal a támogatható területek hozzávetőlegesen 100 000 ha-ral nőnek.

Kondicionalitás

2023-tól a **Kölcsönös Megfeleltetés (KM)** némiképp átalakul a **zöldítés egyes elemeinek a beépülésével**, ez lesz az ún. megerősített feltételeességi rendszer vagy más néven kondicionalitás. Ez az alapvető követelményrendszer minden területalapú támogatásra jogosult gazdálkodóra egyaránt vonatkozik, azaz **kötelező a betartása**.

A kondicionalitás – úgy, mint a jelenlegi Kölcsönös megfeleltetés – a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot (HMKÁ) előírásait, valamint a Jogszabályban Foglalt Gazdálkodási Követelmények (JFGK) szabályrendszerét foglalja össze. Ez a kivonat a HMKÁ előírásait részletezi.

HMKÁ 1 - Állandó gyepterület fenntartása az állandó gyepterület mezőgazdasági területéhez viszonyított aránya alapján

Az előírás esetében gazdaság szintű kötelezettség nincs, **országos szinten kell megőrizni** az állandó gyepterületeket a 2018-as referenciaarányhoz képest. Ez az arány legfeljebb 5% -kal csökkenhet. A **visszaállítási kötelezettségre** azon gazdálkodók kötelezhetők, akik a fenti országos szintű csökkenés elérésének évét megelőző két naptári évben az egységes kérelmük alapján törtek fel gazdaságukban állandó gyepterületet.

Amennyiben erdőtelepítés történt az állandó gyepterületen, akkor azon terület után nem keletkezik visszaállítási kötelezettség.

A visszaállítási kötelezettség a gazdaság bármely területén megvalósítható – kivéve erdőterület – , vagy meglévő ideiglenes gyepterület állandó gyepterületté alakításával is lehet teljesíteni. Amennyiben viszont a feltört terület környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületnek minősül (NATURA 2000 gyepterület), úgy a visszaállítást ugyanezen a területen kell végrehajtani. Amennyiben a gazdálkodó a környezeti érzékeny állandó gyepterületet feltöri vagy átalakítja, visszaállítási kötelezettsége keletkezik.

HMKÁ 2 - Vizes élőhelyek és tűzveszélyes területek védelme

Ezen intézkedést Magyarország csak 2025-től kívánja bevezetni. A bevezetésig kialakításra kerülnek a pontos lehatárolások, valamint a hozzá kapcsolódó betartandó gyakorlatok.

HMKÁ 3 - A szántóföldi tarlóégetés tilalma, kivéve növény-egészségügyi okokból

Tarló, nád, növényi maradvány, valamint gyepek égetése tilos, kivéve zárlati károsító megjelenése esetén, hatósági határozattal elrendelve.

HMKÁ 4 - Vízfolyások mentén védelmi sávok kialakítása

Nem juttatható ki műtrágya, szerves trágya és növényvédőszer – (tehát már a növényvédőszer kijuttatás is bekerült az előírásba) az alábbi esetekben:

- a MePAR-ban jelölt felszíni vízfolyások partvonalától mért 5 méteres sávban. (A védőtávolság 3 méterre csökkenthető, ha a mezőgazdasági művelés alatt álló tábla 50 méternél nem szélesebb és 1 ha-nál kisebb területű.)
- a völgyzáró gátas halastavak esetében a partvonalától mért 5 méteres sávban,
- a MePAR-ban jelölt 5000 m² feletti állóvizek partvonalától mért 20 méteres sávban,

(A műtrágya esetében eddig 2 m-es sáv elhagyása volt kötelező. Január 1-től az általános egyforma szélességű sáv elhagyása lesz elvárt.)

A szerves trágya esetében a meghatározott védőtávolságok nem vonatkoznak a legeltetett állatok által elhullatott trágyára, amennyiben az az itatóhely megközelítése miatt következik be.

HMKÁ 5 - Talajművelés, a talajromlás és erózió kockázatának csökkentése, figyelembevéve a lejtőmeredekséget is

12%-nál nagyobb lejtésű területen kapás növények - beleértve a kukoricát és a napraforgót is - termesztése, valamint az őszi káposztarepce 24 cm-nél nagyobb sortávolságon való termesztése tilos. Kivéve direktvetés, szintvonalas művelés és/vagy a rétegvonalakkal párhuzamos, illetve az eróziós jegyeket mutató lefolyási útvonalakon lefolyást gátló füvesített vagy fás védősávok kialakítása mellett; -erózió ellen kialakított teraszok megőrzése kötelező szőlőültetvények esetében.

További kapás növények: dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka.

HMKÁ 6 - Minimális talajborítás a csupasz talaj elkerülése érdekében a legérzékenyebb időszak(ok)ban

Fenn kell tartani a minimális talajborítást a nyári és őszi betakarítású kultúrák lekerülése után,

- őszi kultúra vetésével vagy
- a tarló szeptember 30-ig történő megőrzésével vagy legfeljebb sekély tarlólántás és ápolás, illetve közép mély vagy mély talajlazítás elvégzésével.

HMKÁ 7 - Szántóföldi vetésforgó

Főszabály az éves vetésváltás szántóterületeken. Vetésváltásba másodvetés is beleszámít.

Lehet élni azzal a rugalmassággal, hogy egy naptári évben elegendő az adott gazdaság szántóföldi területének **legalább 1/3-ad részén (33,33%-án) az előző évhez képest más növénykultúrát termesztetni.** A minden egyes táblát magában foglaló vetésváltásnak így legfeljebb 3 év alatt kell megtörténnie.

A 2023. ÉVRE A FENT LEÍRT FŐSZABÁLY ALÓLI MENTESSÉG ÉRVÉNYES!

Ami azonban 2023-ban is betartandó az az, hogy **burgonyát, napraforgót, káposztarepcét, szójababot, cukorrépát, olajtököt, valamint dinnyét nem lehet önmaga után termesztetni** 2022 évhez viszonyítottan. Amire továbbra is lehetőség van az az, hogy két főnövény között megfelelően vetett másodvetés úgy tekintendő, hogy azzal a vetésváltás teljesül. Továbbá a vetőmag termesztés céljából vetett hibridkukorica legfeljebb 4 évig termeszthető önmaga után.

A vetésforgó alól kivételeket képez:

- **A 10 hektárnál kevesebb szántót művelő gazdaságok.**
- Azok a gazdaságok, amelyek esetében **a támogatható mezőgazdasági terület több mint 75 %-a állandó gyepterület** és azt gyeper vagy egyéb egynyári takarmánynövény termesztésére vagy az év, illetve a növénytermesztési ciklus jelentős részében vízzel elárasztott növények termesztésére vagy ezek kombinációjára használják
- Azok a gazdaságok, amelyek esetében **a szántóterület több mint 75 %-át gyeper vagy egyéb egynyári takarmánynövény** termesztésére, **parlagon** hagyott földterületként, **hüvelyes növények** termesztésére vagy e célok közül többre is használják.
- **Évelő szántóföldi kultúrákkal** borított terület.
- Árasztásos művelésben (víz alatt) termesztett szántóföldi kultúrák.
- **Parlagon** hagyott terület.

HMKÁ 8 - Nem termelő területek és tájképi elemek minimálisan előírt aránya szántóterületeken. Valamennyi mezőgazdasági terület tekintetében a tájképi elemek megőrzése

A gazdaság szintjén a szántóterület legalább **4%-a** nem termelési célú terület vagy tájképi elem legyen, beleértve a parlagot is.

VAGY

A gazdaság szintjén a szántóterület legalább **7%-a** nem termelési célú terület vagy tájképi elem legyen, beleértve a parlagot és a növényvédő szerek használata nélkül termesztett másodvetést vagy a nitrogénmegkötő növényeket. A 7%-ból **3%** parlag vagy nem termelési célú tájképi elem kell, hogy legyen.

Tájképi elemek, amelyek már szerepelnek a MePAR rendszerben:

- Kunhalom, gémeskút (súlyozási tényező: 1)
- Fa- és bokorcsoport (súlyozási tényező: 1,5)
- Magányosan álló fa (súlyozási tényező: 1,5)
- Kis kiterjedésű tó (súlyozási tényező: 1,5)
- Szánton lévő teraszok (súlyozási tényező: 2)

Tájképi elemek, melyek MePAR kialakítása folyamatban van:

- Táblaszegély (súlyozási tényező: 1,5)
- Erózióvédelmi sáv (súlyozási tényező: 1,5)
- Fás cserjés sáv (súlyozási tényező: 2)
- Nem termelő beruházás keretében, szántóföldön létrehozott erózióvédelmi létesítmény (súlyozási tényező: 2)
- Kis vizes élőhelyek (súlyozási tényező: 2)

Szántóföldi művelés alatt nem álló vízvédelmi sáv (súlyozási tényező: 1,5):

HMKÁ 4 előírásban már ismertetett vízvédelmi sávok ismerhetők el abban az esetben, ha a területen tényleges **mezőgazdasági tevékenység NEM folyik**, kivéve a kultúrállapot fenntartása érdekében végzett legeltetés, kaszálás és mechanikai gyomirtás.

Felszíni vízfolyások partvonalától mért 5 m, tavak mentén pedig 20 m puffersáv kerül lehatárolásra a MePAR-ban.

A vízvédelmi sávoknak nem szükséges a szántón elhelyezkedniük, a bejelentett táblával közvetlenül szomszédosak is lehetnek.

Parlagon hagyott földterület (súlyozási tényező: 1)

A parlagon hagyott terület legrövidebb pihentetési időtartama január 1-jétől augusztus 31-ig terjedő időszak.

A pihentetés időszaka alatt gondoskodni kell a talaj takarásáról növényborítottsággal vagy a tarlómaradványok fennhagyásával. ZÖLD PARLAG!

A kultúrállapot fenntartása érdekében a **kaszálás, a legeltetés, valamint a mechanikai gyomirtás megengedett.**

2023-ban a derogáció adta keretek között a parlag területeken élelmiszer célú termelés folytatható. Kukoricát és szójababot nem engedélyezett termesztani ezeken a területeken. (Az élelmiszer célúként elfogadható növénykultúrák listáját az irányító hatóság nemzeti jogszabályban teszi közzé, mely az alábbi linken található: <https://kormany.hu/dokumentumtar/melleklet-az-agrarminiszterium-kozlemenyehez>)

Azok számára viszont, akik **Agrár-ökológiai Programban vagy az Ökológiai gazdálkodásra történő átállás/fenntartás Programban is részt vesznek majd a mentesség NEM érvényesíthető**, csak az alaptámogatás esetében fogadható el! Továbbá a **mentesség NEM érinti az Agrár-környezetgazdálkodási Programban résztvevő termelőket.**

Ökológiai másodvetés (súlyozási tényező: 0,3)

Ökológiai jelentőségű zöldtrágyának, vagy téli takarónövénynek tervezett másodvetést október 1-jéig legalább két faj keverékével kell elvetni támogatható területen. Fenntartási kötelezettség 60 nap, mely időszak alatt tilos növényvédő szert használni, beleértve a csávázott vetőmag használatát. Csak olyan másodvetés fogadható el ökológiai jelentőségűnek, amely a külön nemzeti jogszabályban felsorolt fajokból áll.

Nitrogénmegkötő növényvel bevetett terület (súlyozási tényező: 1)

Nitrogénmegkötő növények listájában szereplő növényekből álló, támogatható területen lévő tábla fogadható el, melyben nitrogénmegkötő növényt, vagy nitrogénmegkötő növény és egyéb más nem nitrogénmegkötő növénykeverékét termesztik, mely utóbbi esetben a nitrogénmegkötő növény csíraszám aránya meghaladja az 50%-ot.

Továbbá az egynyári növények esetén a vetéstől a betakarításig, évelő növények esetén az igénylés naptári évének azon részében, amely alatt a növény a területen van, tilos növényvédő szert és csávázott vetőmagot használni, kivéve, ha az évelő növényvel bevetett terület a vetést követő évben vagy években kerül elszámolásra.

A **HMKÁ 8 alól kivételt** kapnak azon a gazdálkodók, akik:

- Legfeljebb 10 hektár szántóterülettel rendelkeznek
- Amelyek esetében a támogatható mezőgazdasági terület több mint 75%-a állandó gyepterület
- Amelyek esetében a szántóterület több mint 75%-át gyeper vagy egyéb egynyári takarmánynövény termesztésére, parlagon hagyott földterületként, hüvelyes növények termesztésére vagy e célok közül többre is használják

HMKÁ 9 - Környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületként megjelölt gyepterületek átállításának vagy felszántásának tilalma a Natura 2000 területeken

A környezeti szempontból érzékeny Natura 2000 gyepterületek átalakítása és felszántása tilos.

Agrár-ökológiai Program (AÖP)

Az **agrár-ökológiai program (AÖP)** funkciójában a zöldítést fogja felváltani a területalapú támogatások között 2023-ban. A zöldítési kifizetés és a Vidékfejlesztési Program AKG kifizetésének kedvező tapasztalatai alapján olyan előírások kerültek meghatározásra, melyek a gazdálkodók számára már ismertek, érthetőek, ugyanakkor környezeti szempontból is hasznosak.

Az AÖP:

- **Önkéntes vállaláson** alapul, a gazdálkodó dönti el, hogy behozza-e a területét a támogatásba vagy sem. *(Sem az ökológiai támogatásba vont terület, sem a VP-AKG és sem a VP-ÖKO támogatás NEM élvez mentességet! Ők is önkéntesen vállalhatják ezt a támogatási formát.)*
- **Fix összegű**, környezeti vállalatokat ösztönző támogatás, ami **hektáralapon** kerül kifizetésre.
- A **mezőgazdasági üzem teljes területére elszámolható** támogatás a vállalt feltételek teljesítése esetén.
- A kötelezettségvállalás időtartama: **1 év**.
- A mezőgazdasági üzemben belül **minden tényleges hasznosítási módra** (szántó, gyepterület, ültetvény) vonatkozóan **legalább 2 pont értékű** előírást szükséges választani a meghatározott mezőgazdasági jó gyakorlatok közül. *(2 pontnál nagyobb értékű előírás(oka)t nem érdemes választani, mert az összes választott előírást teljesíteni kell, és nem jár érte nagyobb kifizetés! Továbbá - küszöbérték alatti területek kivételével - minden hasznosítási módra választani kell előírást, azaz nem lehet például, hogy a gazdálkodó csak a szántóra választ előírást, a gyepterület pedig nem.)*
- **Küszöbérték alatti területek:** ha az üzem szántóterületeinek, illetve nem Natura 2000 gyepterületeinek nagysága nem éri el az 5 ha-t, ültetvény esetében pedig az 1 ha-t, adott hasznosítási módra nem kötelező előírást vállalni. **Az érintett területre azonban csak akkor jár kifizetés, ha ezekre a küszöbérték alatti területekre is választ előírást a gazdálkodó.***
- A 2023. évi egységes kérelemben **külön kell majd nyilatkozni** arról, hogy az adott évben részt kíván-e venni a termelő az AÖP-ben.
- A **Gazdálkodási Napló** vezetése és elektronikus beküldése ennél a támogatásnál is szükséges.

*A Natura 2000 gyepterületek esetében a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet fogalmaz meg kötelező jellegű előírásokat, amelyekre kompenzációs támogatás igényelhető. Tekintettel arra, hogy az ott megfogalmazott előírások a nem Natura 2000 gyepterületek esetében is kívánatosak lehetnek, azokat elérhetővé kívánják tenni az AÖP választható jó gyakorlatai között is azzal a kitételrel, hogy ezen előírások Natura 2000 területeken nem választhatóak az AÖP keretében. A Natura 2000 gyepterületeket kötelező hasznosítási előírásai miatt nem számoljuk be az AÖP teljes gazdasági koncepciójába – hasonlóan az 5, illetve 1 ha-os méretkorlát alatti területekhez –, az érintett területekre kifizetés azonban csak abban az esetben jár, ha ott a derogáció ellenére mégis választanak a számukra elérhető jó gyakorlatok közül.

(Fel szeretném hívni a figyelmet, hogy NATURA 2000 kaszálóra csak a „Kizárólag alternáló kasza használata.” előírás választható.)

Az Agrár-ökológiai Program választható gyakorlatainak és követelményeinek listája külön mellékletben található. (Lásd: a következő oldalakat.)

Az Agrár-ökológiai Program választható gyakorlatainak és követelményeinek listája

SZÁNTÓ	
Választható jó gyakorlatok	Pont
Nyári, őszi betakarítású kultúrák után, amennyiben nem őszi vetésű kultúra következik, talajtakarás biztosítása takarónövényekkel, vagy a tarló fennhagyásával annak kultúrállapotban tartása mellett a következő évi tavaszi kultúra előkészítő munkálatainak megkezdéséig, de legalább február 28-ig .	1
Terménydiverzifikációra vonatkozó követelmények szántóföldi növénytermesztés esetén: a) 10 hektár vagy az alatti szántóterületen gazdálkodóknak adott évben a szántóterületeken legalább két különböző növénykultúrát kell termeszteni, két kultúra esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 80%-át foglalhatja el; b) 10 hektár feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább három féle növénykultúrát kell termeszteni, három növény esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át; c) 30 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább négy féle növénykultúrát kell termeszteni, négy növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t. d) 300 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább öt féle növénykultúrát kell termeszteni, öt növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t. e) 1000 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább hat féle növénykultúrát kell termeszteni, hat növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t.	1
Szántóterületek 10%-ának megfelelő, a HMK 8 előírás alapján védett táji elemek; • mezővédő erdősávok, fasorok; • táblaszegélyek (az AKG „táblaszegély” előírással történő esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy egyazon elem csak egyik jogcímben számolható el), • erózióvédelmi sávok; • szántóföldi művelés alatt nem álló vízvédelmi sávok; • teraszok, erózióvédelmi létesítmények; • MePAR-ban rögzített vizes élőhely; • parlagon hagyott földterület (a pihentetés időszaka alatt gondoskodni kell a talaj takarásáról növényborítottsággal vagy a tarlómaradványok fennhagyásával; az AKG „zöld ugar” előírással történő esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy egyazon tábla csak egyik jogcímben számolható el); • ökológiai jelentőségű másodvetés növényvédő szer használata nélkül; • nitrogénmegkötő növényekkel bevetett terület növényvédő szer használata nélkül; • vagy ezek kombinációjának fenntartása. Ezen vállalás keretében a növényvédő szer használata nélkül termesztett ökológiai jelentőségű másodvetés és nitrogénmegkötő növényekkel bevetett területek együttes aránya nem haladhatja meg a szántóterületek 5 %-át.	2
Amennyiben a mezőgazdasági üzemen belül a szántóterületek össz nagysága meghaladja az 50 ha-t , a szántóföldi művelésben tartott táblák maximális mérete nem haladhatja meg a 30 hektárt . Az AKG „önkéntes táblaméret korlátozás” előírással történő esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy az az ügyfél, aki AKG-ban választotta ezt az előírást, az AÖP-ben nem választhatja.	1
A növényvédelem során az engedélyokirat alapján méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos besorolású növényvédőszer használata tilos . A fel nem használható szerek rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé tájékoztató jelleggel.	1

Karbamid műtrágya azonnali bedolgozása , illetve folyékony karbamid esetén inhibitor alkalmazása a kijuttatás során.	1
A szántóterületek legalább 50 %-án mikrobiológiai készítmények alkalmazása vetés előtt, illetve vetéssel egy menetben kijuttatva és a talajba dolgozva, illetve szármaradványokra kijuttatva, majd azokat a talajba keverve.	2
A szántóterületek legalább 50 %-án talajkondicionáló, növénykondicionáló vagy N-megkötő készítmények alkalmazása.	1
Forgatás nélküli művelésmód (minimum művelés, zero-till, direktvetés) alkalmazása a művelésbe vont szántóterület legalább 50%-án szűkített növényvédőszer hatóanyag használat mellett. Az alkalmazható növényvédőszer rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé.	2

GYEP	
Választható jó gyakorlatok	Pont
A gyepterületek megőrzése tábla szinten az előző évi állandó gyepterületekhez viszonyítva. A gyepek feltörése, szántása tilos. – Kizárólag nem Natura 2000 gyepterületeken választható	1
Pásztoroló vagy szakaszos legeltetés folytatása a gyepterület legalább 50 %-án legeltetési terv készítése mellett. Egy szakasz legeltetése ne haladja meg a 12 napot. - Minden gyepterületen választható	2
A gyepek legalább évi egyszeri kaszálása. - Kizárólag nem Natura 2000 gyepterületeken választható.	1
Kizárólag alternáló kasza használata. - Minden gyepterületen választható.	2

ÜLTETVÉNY	
Választható jó gyakorlatok	Pont
Mikroöntözési technológiák alkalmazása az ültetvényterület legalább 50 %-án	2
A növényvédelem során az engedélyokirat alapján a méhek re kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos besorolású növényvédőszer ek használata tilos. A fel nem használható szerek rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé tájékoztató jelleggel.	1
Engedélyezett biológiai ágensek alkalmazása az ültetvényterület legalább 50%-án.	2
Az ültetvényterület legalább 50 %-án mikrobiológiai készítmények alkalmazása talajoltásként, illetve állománykezelésként.	2
Az ültetvényterület legalább 50 %-án talajkondicionáló vagy növénykondicionáló készítmények alkalmazása.	1
Ültetvények talajtakarása mulcsozással, egyéves sorköztakaró növények termesztésével.	1
Ültetvények talajtakarása évelő kultúrák fenntartásával vagy gyepesítéssel.	2
Karbamid műtrágya azonnali bedolgozása , illetve folyékony karbamid esetén inhibitor alkalmazása a kijuttatás során.	1